

han udelukkende havde det for øje, at etaterne skulle være vejledende under arkivstudierne, men det er dog et spørgsmål, om man ikke burde overveje fremtidig at meddele fødselsdato (evt. sted), sidste embedsstilling og dødsdato (evt. sted) for embedsmændene. Bortset fra den håndsrekning, det ville være for personalhistoriens dyrkere, så ville disse data også være en stor hjælp for den, der arbejder med historien i almindelighed, og tilmed i en vis grad imødekomme den gren af historien, som gennem masseagttagelser søger at belyse en bestemt stand eller samfundsklasse. Man kunne måske begynde med den hårdt savnede 2. udgave af »Den civile centraladministration 1600—1848«?

Vagn Dybdahl.

*Tove Clemmensen: Danske interiørtegninger fra rococo til klunkeliden. (Jul. Gjellerups Forlag, 1951).*

I de sidste årtier har der ved museerne været en voksende interesse for perioden lige før vor egen tid. Den sidste halvdel af forrige århundrede er blevet ivrigt studeret, vel særlig fordi der er bevaret så meget, at det er muligt at nå frem til en alsidig forståelse af tidens materielle kultur. Arbejdet har især samlet sig om den side af kulturen, som noget misvisende kaldes »den højere stands«. På Dansk Folkemuseum har fru Tove Clemmensen beskæftiget sig med det, og en del af hendes resultater er samlet i den her anmeldte bog. Ved sit velafgrænsede emne giver den en værdifuld materiale-samling, men der findes sikkert endnu tegninger i privat eje, der fortjener at blive kendt, og enhver ejer vil fremme sagen ved at give museerne lejlighed til at fotografere det ukendte stof.

Billedserien spænder over tiden fra ca. 1750 til 1881 og omfatter fortrinsvis gengivelser af hjem fra de højeste kredse, der ganske vist har været toneangivende, men næppe er et udtryk for, hvordan stuerne har set ud hos det jævne borgerskab. Dermed er det ikke sagt, at man i kongehuset altid finder den gode smag, og man kan f. eks. på Zeuthens billede fra 1840 af Frederik 6.s arbejds- og soveværelse på Amalienborg finde en ophængning af billederne, der er så rodet, at datidens skønånder sikkert ville finde den lige så tilfældig, som nutidens museumsfolk gør det. Andre tegninger viser interiører ordnet med en så tydelig kvindelig forkærlighed for det sirlige og nette, at de ikke kan vise det gennemsnitlige. Vil man benytte materialet til tidsbilleder, må det suppleres med stof fra andre steder. Gyngestolen, der meget betegnende er U. S. A.s tilskud til møbelkulturen, optræder således først på et billede fra 1872, men har efter Luis Bramsens optegnelser allerede været kendt i København fra 1844 (jvfr. Erhvervshist. Årbog III, 9).

Det er et næsten uopdyrket område, fru Clemmensen har givet den første behandling. Mens studiet af vore bondehjem går langt tilbage, har byernes kultur været tilsidesat, og bogen er det første forsøg på at vise, hvordan udseendet af de danske hjem har skiftet i tidens løb. Den danner et velegnet udgangspunkt for videre studier på dette område, og som det er at vente, er de ledsagende noter fyldestgørende og oplysende.

Helge Søgaard.

*Roar Skovmand: De folkelige bevægelser i Danmark. 176 s. (Schultz, 1951).*

Bogen, udsendt som grundbog fra Statsradiofonien, er selv typen på den gode folkelige bog, velskrevet, som den er, og bygget på det solide grundlag, som egne førstehåndsundersøgelser altid er. Roar Skovmand begynder med